

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

PHẠM THỊ MINH

**THỰC TRẠNG VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP PHÁT
TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN NHO QUAN TỈNH NINH BÌNH**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
KINH TẾ NÔNG NGHIỆP**

Thái Nguyên, năm 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

PHẠM THỊ MINH

**THỰC TRẠNG VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP PHÁT
TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN NHO QUAN TỈNH NINH BÌNH**

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8.62.01.15

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
KINH TẾ NÔNG NGHIỆP**

Người Hướng dẫn khoa học: T.S. Dương Hoài An

Thái Nguyên, năm 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn với đề tài “*Thực trạng và một số giải pháp phát triển kinh tế trang trại ở huyện Nho Quan, tỉnh Ninh Bình*” là công trình nghiên cứu khoa học độc lập của riêng tôi. Các số liệu sử dụng trong luận văn có trích dẫn nguồn gốc rõ ràng, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu khoa học nào trước đây.

Ngày ... tháng ... năm 2019

Tác giả luận văn

Phạm Thị Minh

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài: “*Thực trạng và một số giải pháp phát triển kinh tế trang trại ở huyện Nho Quan, tỉnh Ninh Bình*”, tôi đã nhận được sự hướng dẫn, giúp đỡ, động viên của nhiều cá nhân và tập thể. Tôi xin được bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong học tập và nghiên cứu.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu Nhà trường, các quý thầy cô giáo của Trường Đại học Nông Lâm - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi về mọi mặt trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn này. Đặc biệt, tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ tận tình của giáo viên hướng dẫn TS. Dương Hoài An.

Tôi xin cảm ơn sự giúp đỡ, đóng góp nhiều ý kiến quý báu của các nhà khoa học, các thầy, cô giáo trong Trường Đại học Nông Lâm - Đại học Thái Nguyên.

Trong quá trình thực hiện đề tài, tôi còn được sự giúp đỡ và cộng tác của các đồng chí tại địa điểm nghiên cứu, tôi xin chân thành cảm ơn Ban Thường vụ Huyện ủy, Lãnh đạo UBND huyện và các phòng, ban, ngành huyện Nho Quan, tỉnh Ninh Bình đã tạo điều kiện mọi mặt để tôi hoàn thành nghiên cứu này.

Tôi xin cảm ơn sự động viên, giúp đỡ của bạn bè và gia đình đã giúp tôi thực hiện luận văn này.

Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc đối với mọi sự giúp đỡ quý báu đó.

Thái Nguyên, ngày ... tháng ... năm 2019

Tác giả luận văn

Phạm Thị Minh

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

1. Mục đích nghiên cứu

- Đánh giá thực trạng và hiệu quả của các trang trại trên địa bàn huyện Nho Quan;

- Xác định những thuận lợi, khó khăn trong việc phát triển trang trại trên địa bàn nghiên cứu, từ đó đề xuất một số giải pháp phát triển mô hình trang trại trong thời gian tới.

2. Nội dung nghiên cứu

- Đề tài tập trung nghiên cứu tình hình tổng quan của các trang trại trên địa bàn huyện Nho Quan;

- Đánh giá thực trạng của các trang trại trên địa bàn huyện Nho Quan (loại hình trang trại, quy mô sản xuất, tiêu thụ sản phẩm và thu nhập);

- Phân tích những thuận lợi, khó khăn, cơ hội và thách thức trong quá trình sản xuất và phát triển kinh tế trang trại (cơ chế chính sách, điều kiện nội tại của các trang trại và các điều kiện khách quan tác động hạn chế tới sự phát triển. Những lợi thế chưa được khai thác cần được đưa vào phục vụ cho sự phát triển của các trang trại ở huyện);

- Đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm thúc đẩy và phát triển kinh tế trang trại tại huyện Nho Quan, tỉnh Ninh Bình.

3. Phương pháp nghiên cứu

3.1. Phương pháp nghiên cứu định lượng

❖ Phương pháp chuyên gia

Phương pháp này được sử dụng nhằm thực hiện nghiên cứu, tham khảo ý kiến của các chuyên gia nông nghiệp, cán bộ Chăn nuôi - Thú y của tỉnh, huyện, xã. Tiến hành chuyên khảo kinh nghiệm của các trang trại đạt HQKT cao để đề xuất các nhóm giải pháp nhằm nâng cao HQKT của các mô hình kinh tế trang trại ở địa bàn nghiên cứu. Mặt khác thực hiện tra cứu các công trình đã công bố, từ đó lựa chọn, kế thừa và vận dụng chọn lọc phù hợp

để hệ thống hoá cơ sở khoa học nghiên cứu của đề tài.

❖ Phương pháp phân tích thống kê

Sử dụng các chỉ tiêu phân tích trong dãy số biến động theo thời gian như tốc độ tăng trưởng, bình quân, lượng tăng giảm... để phân tích đặc điểm của địa bàn nghiên cứu và thực trạng tình hình phát triển mô hình kinh tế trang trại của cả nước và Nho Quan trong thời gian qua.

Bằng việc sử dụng các chỉ tiêu thống kê mô tả như số tuyệt đối, số tương đối, số bình quân, chúng tôi xác định các đặc điểm kinh tế - kỹ thuật của các loại hình trang trại; xác định chi phí, kết quả và HQKT CNGT của các loại hình trang trại nghiên cứu.

❖ Phương pháp phân tích lợi ích – chi phí (BCA)

Phương pháp này dùng để tính toán các chỉ tiêu như chi phí trung gian, tổng chi phí, giá trị sản xuất, giá trị gia tăng, thu nhập hỗn hợp tại các trang trại điều tra. Sau đó, hiệu quả vốn, hiệu quả sử dụng lao động và đất đai cho mỗi loại hình trang trại sẽ được tính toán và so sánh

3.2. Phương pháp nghiên cứu định tính

❖ Phương pháp chuyên gia

Phương pháp này được sử dụng nhằm thực hiện nghiên cứu, tham khảo ý kiến của các chủ trang trại, người lao động trong các trang trại, chuyên gia về trang trại và nông nghiệp, cán bộ Chăn nuôi - Thú y của tỉnh, huyện, xã. Mặt khác đề tài thực hiện tra cứu các công trình đã công bố, từ đó lựa chọn, kế thừa và vận dụng chọn lọc phù hợp để hệ thống hoá cơ sở khoa học nghiên cứu của đề tài.

❖ Phương pháp phân tích SWOT

Những điểm yếu, mạnh, cơ hội và thách thức đối với mô hình kinh tế trang trại sẽ được thu thập từ các bên liên quan. Từ đó, các giải pháp nhằm phát triển tốt hơn mô hình kinh tế này trên địa bàn nghiên cứu sẽ được đề xuất.

4. Kết quả nghiên cứu

Sản xuất trang trại của huyện Nho Quan phát triển khá mạnh, mặc dù

đang trong quá trình phát triển, nhưng KTTT đã thực sự là hình thức tổ chức sản xuất hàng hoá ngày càng lớn. Các trang trại của Nho Quan đã khai thác hiệu quả, hợp lý tiềm năng đất đai, vốn, lao động của địa phương tạo ra khối lượng nông, lâm, thủy sản hàng hoá lớn phục vụ cho xã hội, phát triển KTTT đã góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp, nông thôn, đưa KHKT mới vào sản xuất. Cụ thể, giá trị sản xuất của các trang trại chăn nuôi nhìn chung cao hơn các trang trại khác (giá trị sản xuất của các trang trại chăn nuôi khoảng 1,9 tỷ đồng, còn giá trị sản xuất của các trang trại tổng hợp khoảng 1,1 tỷ đồng). Giá trị gia tăng của 2 loại hình trang trại ở Nho Quan nhìn chung không có sự khác biệt nhau nhiều lắm. Nếu tính trung bình giá trị sản xuất 1 ha của các trang trại chăn nuôi là rất cao (khoảng gần 2,2 tỷ đồng/ha); còn đối với các trang trại tổng hợp chỉ đạt khoảng gần 600 triệu đồng/ha. Do vậy nên thu nhập hỗn hợp của các trang trại chăn nuôi cũng khá cao (khoảng 402 triệu đồng/ha) cao hơn gấp 2,4 lần thu nhập hỗn hợp của các trang trại tổng hợp (khoảng 165 triệu đồng/ha).

Qua nghiên cứu dễ thấy rằng cả 3 chỉ số GO/IC; VA/IC; MI/IC của các trang trại tổng hợp đều cao hơn các trang trại chăn nuôi, hiệu quả sử dụng vốn của các trang trại tuy đã được cải thiện nhưng vẫn còn thấp (trung bình mỗi một đồng chi phí bỏ ra thì các trang trại tạo ra được 1,142 đồng giá trị sản xuất và cho thu nhập hỗn hợp được khoảng 0,142 đồng). Cụ thể, 100% các chủ trang trại đều đánh giá rằng thị trường nông sản hiện nay biến động rất mạnh, giá cả lên xuống thất thường làm cho các trang trại gặp không ít khó khăn trong quá trình tiêu thụ sản phẩm và ảnh hưởng đến kết quả SXKD của trang trại. Thực tế cho thấy các trang trại còn thiếu thông tin về thị trường. Bên cạnh đó tình hình dịch bệnh xảy ra liên tục và diễn biến phức tạp đã ảnh hưởng rất lớn đến kết quả SXKD của các trang trại. Theo kết quả nghiên cứu đại đa số các trang trại chăn nuôi cho rằng diện tích đất hiện có của trang trại là quá nhỏ, không đủ để tiến hành SXKD với quy mô lớn, đặc biệt là các trang trại chăn nuôi trong khu dân cư. Theo đánh giá của các chủ trang trại thì

hệ thống cơ sở hạ tầng của huyện còn nhiều yếu kém, chưa đồng bộ, hạn chế sự phát triển kinh tế của địa phương như: giao thông đi lại một số nơi còn khó khăn, hệ thống thông tin liên lạc đã được cải thiện nhưng vẫn còn nhiều bất cập. Hầu như các trang trại tổng hợp, các trang trại xây dựng xa khu dân cư đều có giao thông đi lại khó khăn, nằm xa đường ô tô và đường trục chính của huyện, xã. Hệ thống đường dẫn ra các trang trại chủ yếu là đường cấp phối, đường đất, đi lại khó khăn đặc biệt là về mùa mưa. Ngoài ra, tác động từ thời tiết, khí hậu, bệnh dịch đối với các trang trại điều tra là không nhỏ. Các điều kiện bên trong và bên ngoài của các trang trại đóng một vai trò quan trọng trong quá trình phát triển.

Những thuận lợi đối với mô hình kinh tế trang trại trên địa bàn nghiên cứu gồm, chủ trang trại có nhiều kinh nghiệm, KTTT bước đầu có hiệu quả, nguồn lực sản xuất được nâng cao, thị trường đầu vào đa dạng, cơ hội tiếp thu với tiến bộ KHKT mới, nhiều chính sách hỗ trợ sản xuất, tiềm năng đất đai lớn. Những khó khăn gồm, quy mô đất đai hạn chế, thiếu vốn sản xuất, trình độ chuyên môn chủ trang trại yếu, sản phẩm của trang trại chưa đảm bảo an toàn thực phẩm, chưa có hệ thống xử lý chất thải, giá nguyên vật liệu tăng mạnh, yêu cầu chất lượng sản phẩm cạnh tranh cao, nguy cơ về dịch bệnh, biến đổi khí hậu, cơ sở hạ tầng yếu kém.

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	3
3. Đối tượng nghiên cứu.....	3
4. Phạm vi nghiên cứu.....	3
4.1. Phạm vi về không gian	3
4.2. Phạm vi về thời gian.....	3
4.3. Phạm vi về nội dung.....	4
5. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn.....	4
CHƯƠNG 1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	5
1.1. Tổng quan lý luận về trang trại và phát triển kinh tế trang trại	5
1.2. Tổng quan thực tiễn về phát triển kinh tế trang trại của Việt Nam và các nước trên thế giới	23
1.3. Tổng quan các công trình khoa học đã công bố có liên quan	41
CHƯƠNG 2. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	46
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	46
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	56
CHƯƠNG 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	58
3.1. Thực trạng phát triển kinh tế trang trại huyện Nho Quan.....	58
3.3. Kết quả sản xuất kinh doanh của các trang trại	70
3.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế trang trại của huyện Nho Quan, tỉnh Ninh Bình	81
3.5. Đánh giá thực trạng sản xuất trang trại trên địa bàn huyện Nho Quan....	89
3.6. Một số giải pháp phát triển kinh tế trang trại huyện Nho Quan	94
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	106
1. Kết luận	106

2. Khuyến nghị	107
2.1. Đối với chính sách nhà nước.....	107
2.2. Đối với tỉnh Ninh Bình.....	108
2.3. Đối với huyện Nho Quan	109
2.4. Đối với các chủ trang trại.....	105
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	110